

HET DROSSAARDHUIS
=====

Toen in 1989 het Drossaardhuis, Markt 12 Rumst, te koop werd gesteld, hebben een aantal mensen gepoogd dit historisch pand te verwerven om er een museum in onder te brengen. Rond dit huis ontstond toen een discussie over de benaming "Drossaardhuis".

Meerdere leden van Rumesta hadden sterke vermoedens dat dit huis nooit de eigendom is geweest van een drossaard van Rumst. Men zou er dus ten onrechte de naam "Drossaardhuis" hebben aan gegeven.

Enkele vragen vroegen toen om een antwoord:

Hoe oud zou dit historisch pand zijn?

Is het ooit, als eigendom, het huis van een drossaard van Rumst geweest?

Waarom en wanneer kreeg het zijn huidige naam?

Waarop baseerde men zich?

Door middel van notariële akten zouden we pogen de geschiedenis van dit huis te reconstrueren. Dit liep vlot tot in 1843. In de laatste akte vonden we geen verwijzing naar een vorige akte, eigenaar of notaris. Er werd dan naar andere archiefstukken gezocht die ons meer konden vertellen over de vroegere eigenaars.

A. Eigenaars via notariële akten

1. Koper:

Peter Aloysius Antoine Marie BAEYENS en Patricia VRANCKX

Verkopers:

nabestaanden Josephius Eugenius Amatus VAN MONTFORT

Datum:

30/05/1989

Notaris:

D'Hoore (Boom)

2. Koper:

Josephus Maria Eugenius Amatus VAN MONTFORT

Verkopers:

andere erfgenamen (broers en zusters) uit de nalatenschap van Florentinus
Constantius Euginius VAN MONTFORT en Constantia Maria Victoria Sophia
SPRINGAEL

Datum:

24/11/1950

Notaris:

F. Van Reeth (Boom)

3.. Koper:

Florentinus Constantinus Eugenius VAN MONTFORT

Verkoper:

erfgenamen van de nalatenschap van Anna EECKELAERS, weduwe van Carolina
Frans DE MEULDER (voor 3/4)
erfgenamen van Petrus Ludovicus VAN CAMP (voor 1/4)

Datum:

15/12/1913

Notaris:

Frans Janssens en Charles Le Clef (Antwerpen)

Bedrag:

6.850 fr. en 770 fr. verdienen

4. Koper:

maatschappij der kinderen Petus Joannes - Joannes Cornelius - Petrus Ludovicus -
Sophia Cornelia - Elisabeth Coleta en Maria Philomena EECKELAERS

Verkoper:

Frans VAN BULCK

Datum:

07/08/1891

Notaris:

August Lamot (Boom)

Bedrag:

11.500 fr.

5. Koper:

Frans VAN BULCK

Verkoper:

uit nalatenschap van Antonius Josephus PAUWELS en Catharina SPRINGAEL
(kinderloos overleden).

Josephus Pauwels was zoon van Jan Baptist PAUWELS en Catharina VAN DE
WOUWER.

langs vaders kant, kinderen van wijlen

Antoon Pauwels

Cornelius Pauwels

Egidius Pauwels

Jan Baptist Pauwels

langs moeders kant, kinderen van Maria Elisabeth VAN DE WOUWER
en Anton Joseph VAN DE WOUWER

Datum:

17/07/1851

Notaris:

A. Lamot (Boom) en F. Jacobs (Wilrijk)

Bedrag:

6.100 fr. en 890 fr. verdieren

6. Koper:

Joannes Baptista PAUWELS en Maria Catharina VAN DE WOUWER

Verkoper:

Joanna Catharina CEUPPENS (weduwe van Josephus DE WINTER) en kinderen

Datum:

7/11/1843

Notaris:

J.C. Van Hoochten (Walem)

Bedrag:

5.079,36 fr.

Het huis wordt in deze akte "De Zwaen" genoemd.

In deze akte vonden we geen verwijzing naar een vroegere akte, eigenaar of notaris.
Wel verklaren de kinderen dat hun vader Josephus het huis meer dan veertig jaar heeft
bezeten. (We zijn dan al eind 1700)

B. Eigenaars via andere archiefstukken

Een eerste aanwijzing vinden we terug in het manuaal Van Berendonck van 1793 (oud kerkarchief Rumst, R.A.A. nr. 38). Hier lezen we dat Jan DE WINTER, (vader van Josephus) overleden op 7/4/1788 en gehuwd met Maria Theresia VAN CAMP, wonende in het huis de Swaen aan de Markt, aan de kerk een cijns van 4 stuivers voor de schuur en 2 potten smout voor het huis moest betalen. Vóór Josephus zou het huis dus eigendom geweest zijn van zijn vader.

Jan De Winter bezat het huis in 1787. Hij moest toen cijns betalen aan de kerk (oud kerkarchief Rumst, Sint Pieter, R.A.A. nr. 71). Hier wordt ook over het huis De Swaene gesproken.

Voor de periode 1787 tot 1766 konden we niets vinden over de toenmalige eigenaars.

Uit een dokument in het oud gemeentearchief van Rumst R.A.A. nr. 34, twee bundels geliasseerde akten, blijkt dat op 17 juli 1766 juffrouw Catharina Theresia CALUWEL, een jonge bejaarde dochter, het huis verkocht heeft aan Adriaan Josephus HERRY getrouwd met Joanna Maria Francisca PARYS (ook hier is er sprake van een cijns van 4 stuivers en een gelte smout aan de kerk).

Deze akte vermeldt ook nog dat juffrouw Caluwel het huis geërfd heeft van haar oom Jan CALUWEL getrouwd met Maria Anne HERRY. Zij zouden blijkbaar kinderloos gebleven zijn. Dit kan verklaren waarom Catharina Caluwel het huis erfde. Het is dan ook aannemelijk dat zij het daarna doorverkocht aan Josephus Herry.

Adriaan Josephus Herry was secretaris van Rumst en drossaard van Reet en Waarloos. Jan Caluwel zou het op zijn beurt, op 16 augustus 1721, verworven hebben van Joncker Jan Baptist Xaverius ANTONIS. Petrus Van Cauwenbergh, drossaard van Heindonk, trad bij deze verkoop op als gevolmachtigde van de koper.

Deze akte vonden we terug in het oud gemeentearchief Rumst, R.A.A. nr. 38.

Het huis werd verkocht voor 2900 guldens wisselgeld.

In deze akte wordt ook geproken over de vorige eigenaar, Lowijs DE LANOY gehuwd met Maria DE RIJCKERE.

De Lanoy had het huis gekocht van Cornelius CEULEMANS in 1671.

Een uittreksel uit de akte van 1721 vind je in bijlage 1.

In het cijnsboek van Rumst 1718, (R.A.A., oud gemeentearchief Rumst nr. 92) dat opgemaakt is volgend het oud cijnsboek, moesten de toenmalige eigenaars verklaren welke hun eigendommen waren. Deze werden opgeschreven met de regenoten (aanpalenden). In het oude cijnsboek werden dan de vorige eigenaars opgezocht. In het cijnsboek van 1718 is

Wat betreft de vroegere eigenaars lezen we "uyt den ouden boeck" item 1:

Joncker Jan Baptist Xaverius ANTHOINE over Jan Baptist DE LANNOY over
Cornelis CEULEMANS over Meester Cornelis BALS over Peter TRUYDENS
van een erve daer eertyts een hooghe steyne schuere opgestaen heeft.

Cornelis Bals is secretaris van Rumst geweest tussen +/- 1590 en 1624. Hij stierf op 30/12/1628. (cfr. C. Van Reeth, parochieregister van Rumst Sint Pieter, Overlijdens, 1590 - 1803.)

Peter Truydens zou alleen een deel van de grond bezeten hebben. hier stierf te Rumst op 13/10/1600.

Het item uit het cijnsboek van 1718 vindt men in bijlage 2.

Peter DABLYN (ook geschreven als Daweyn) zou op 26/6/1577 het huis gekocht hebben van de erfgenamen DE MILLE die het geërfd hadden van hun ouders François DE MILLE en zijn vrouw Heylwegen BAERS. François de Mille was hier van de grondheerlijkheid "De Meentocht". Hij leefde begin 1500. (A. Verstrepen, Schepenbrieven van de Vrijheid van Rumst, deel 2, 1565 - 1640, blz. 168, Heemkring De Root, Reet.)

Een andere aanduiding hiervoor vinden we in het manuaal van Knest, 1611 (Geschiedkundige Kring Rumesta, het Manuaal van Knest van 1611, 1985, p. 11). Hier lezen we dat François DE MILLE op het feest van de onschuldige kinderen, "betalen de erfgenamen DE MILLE, daarna Peter TABULYN, nu meester Cornelis BALS, secretaris, op zijn huys mette trappen gelegen alhier binnen de vryheit aan de markt oostzijnde achter den wijngaert".

Van Cornelius Bals vonden we nog een extract van de eigendommen getrokken volgens het cijnsboek van Rumst (R.A.A. oude gemeentearchief Rumst nr. 135). Het stuk draagt geen datum. Het is misschien overgeschreven uit het cijnsboek van +/- 1600. Hierin wordt ook over de vorige eigenaars van de boomgaard gesproken, nl. Peter Truydens en daarvóór de erfgenamen van Catharina Staes.

Cornelis Bals heeft blijkbaar huis en boomgaard in zijn bezit gehad.

In bijlage 3 vindt men dit extract.

Bijlage 4 geeft nog een schematisch overzicht van de ons gekende eigenaars.

Besluit

We kunnen met grote zekerheid zeggen dat het drossardhuis reeds begin 1500 moet bestaan hebben. Denkelijk is het nog ouder.

In het drossardhuis heeft blijkbaar nooit de drossaard van Rumst, als eigenaar, gewoond (of het moest vóór 1500 zijn). Wel heeft er een drossaard van andere gemeenten in gewoond.

Hoe komt het huis aan zijn naam en waarop baseerde men zich? Hierop moeten we U het antwoord schuldig blijven.

De titel "Drossardhuis" is volgens ons onterecht toegekend.

Met dit historisch pand hebben we in Rumst een monument dat we met de nodige zorg zullen moeten blijven omringen. Drossardhuis of niet het blijft een belangrijk deel van ons gemeentelijk patrimonium.

Als slot zou ik nog graag enkele leden van Rumesta willen bedanken: Z.E.H. Swenden, Herman Markcx, Leo Vermeulen en Jules Reusens.

Walter Frans

370 18

Handwritten signature or scribble

Op heden. Deden. Eersten. September Duytzen t. Jener
 Ende t. eenentwintig. Compagnie van Jan van den
 Meest officier desentien. rijt van Ruyt mit d' Assen-
 the vanden Leent drofribt ende Scapthet, Zander
 Zeyger ende met Bontelouwe de Clerck Scepens
 in wipre wouwe d' zout Petrus van Canisb. d' zout
 Drossart der geelike rijt van Gijndouch in d' en
 natme ende als om het gene naefscerwen te doen
 volcomentlike gemachtigt bij procuratie op den
 offenden d' zout. maer d' Augustij Costleden
 vover den restant Jacques Brijne binnen d' woupen
 gepassert van ser Guillelme Jacques als d' administrator
 der vande goden van Jon^h Jan Bapt. xanderwib
 Antgoine den volken om het naefscerwen te doen
 volcomentlike is gautgouwert bij d' d' zout. d' zout.
 meester ende Scepens der Stadt Antwerpen bij
 appostele statude in t. marge van. sine. het te bij
 gene ten d' en t. e. aende sine gautgouwert in
 in dato den achtsten der maandt Augustij onder
 techtent d' zout. volgens de voorseverw pro-
 curatie ende autgoufatie den desen aende in
 originale gautgouwen. sende in d' zout. qualiteit soo
 bekende den voorseverw Compagnant dat g' annul
 ende mit d' soumpit van h' zout. d' zout. d' zout.
 zoudert g' annul guldens wiffolget die aen sine
 constituent al enderool sin. h' zout. d' zout.
 wiffolliche wercost ende oppdraggen zeest, gelijc
 g' wercost ende oppdraggt mit d' zout. d' zout.
 den bezouwe van J^h Joannes Caluicel ende Juff
 wera d' zout. sine wiffolliche g' zout.
 wiffolliche g' zout, bekende Camer d' zout.
 mit d' ende g' zout. zout. g' zout.
 Borne putte, bekende ende g' zout. g' zout.
 plaatse. g' zout. ende boom g' zout. voor een
 groot deel Bement. ende alle sine woord end
 soo deselve gestant endgoleggen

Stijpelt ende een velt. moest 4' stans ende,
kerke van Ruyff, welke velt men nootant
geloof niet. fiedit te fin, de fone. ende ende
met gretent. Ende fteijpelt ende vooftore kerke
ende entropel. Inoet vengge. Druyfge lande
ende velt van Ruyff. fande mede ende fye
= velle veldmaels beronden veldende

HET DROSSAERT HUYS.

Op heden desen eersten september duijsent seven hondert ende 't eenentwintigh, compareerde voor Jan vande officier deser vrijheit van Rumpst mits d'absentie van den heere drossaert ende schoutet, Sander Zeghers ende Mr. Bartholomeus de Clerck schepenen, in propere persoone d' heer Petrus van Cauwenberghhe, drossaert der heerlijkheit van Heyndonck inden naem ende als om het gene naerbeschreven te doen, volcomentlijk gemachticht bij procuratie op den sestiende deser maende Augusty lestleden voor de notaris Jaques Boye, binnen Antwerpen, gepasseert van S. Guillelme Pacque als administrateur van de goederen van de Jonker Jan Baptist Xavierius Antoine, den welcken om het naerbeschreven te doen, volcomentlijk is geauthoriseerdt bij de heeren borghemeesters ende schepenen der stadt Antwerpen bij Appostele staendeint margevan sijne ... bij hen ten doen, aende selfve gepresenteert in dato den achtsten der maendt augusty onderteeckent volghens de voorschreve procuratie ende authorisatie ten desen aen ons in orginale gebreken ende in dey qualiteijt soo bekende den voorschreven comparant dat hij omme ende mits de somme van twee duysent negen hondert guldens wisselgelt die aen sijnen constituent al ende wel sijn ve.... gonden wel ende wettelijk vercocht ende opgedraghen heeft, gelijk hij vercoopt ende opdraecht mits desen aen ende ten behoeve van Jonker Joannes Caluwel ende Jouffr. Maria Anna Herry sijne wettige huijsvrouwe eene steene huijsinghe, beneden caemers ende camers met de oud huijsinghe, stallinghe, hovenhuys, borneputten, bemuurde ende gecassijde groote plaetse, grooten hove ende boomgaert, soo deselve gestaen ende geleghen sijn neffens ende aende merckt binnen de voorschreve vrijheyte van Rumpst alhier, met de schuer daer achter geleghen, soo geleijck ende in aller der manieren den voorschreven huijse ende andere edisicien gronden ende toebehoorten in coop vercregen sijn bij de heer Lowijs de Lanoy ende Juffr. Maria de Rijckere sijne wettige huijsvrouwe ende die daer inne bij Cornelius Cuelemans,

op de elffsten Mey duijsent seshondert eenen 'tseventigh, voor schepenen deser vrijheytt gegoeyt ende geerfft sijn geweest, ende daernaer op den negensten February seshien hondert dryentachtigh bij scheijdinghe ende deijlinghe tusschen Sr. Jan Thomas Thas inder qualiteijt soo hij compareerd cum suis onder andere toegevoeght ende ten deele gevallen is aen d' heer Jan Baptist Anthoine, riddere, als vader ende momboir van deselfskinderen, daer moeder aff was, vrouwe Susanna de Lannoy, ende als nu bij scheijdinghe ende deijlinghe, voor schepenen van Antwerpen tusschen Sr. Jan Baptist Anthoine ende Jan Baptist Anthoine cum suis op den elffsten juny XVI e. seven en negentigh, gepasseert comperterende ende ten deele bevallen is aen den voornoempden Jonker Jan Baptist Xaverius Anthoine des comparants reseruant, alles volghens de brieven daer van sijnde die den comparant hier mede overgaff als wij verstonden, alsoo dat den voorschreven, compt in den naeme van sijne voorschreve constituent, de voorschreve huysinghe, stallinghe, gronden ende allen den toebehoorten, gelijk voorschreven is, opdroegh met verthijdenis ende claerlijck quijtte schonde t' allen daghe des voorschreven Sr. Joannes Caluwel ende Maria Anna Herry sijne wettighe huysvrouwe, ende tot hunder naercomelinghe behoede, ende dat met allen den rechten dat sijne comparants constituents reseruant daer aen hadde, ende houdende was, ende bekende dat hij daeraen egeen recht meer en behielde ende ghelooftde de voornoempde huysinghe metten gronden ende toebehoorten den voorschreven cooper te waeren en te claeren tallen daghen, los, vrij ende quijten van alle comeren ende calengien, uijtgenomen dat den boomgaert belast is met vijff stuijvers ende een gelte smout 't sjaers aen de kercke van Rumpst, welcke gelte men nochtans gelooft niet schuldich te sijn, de schuere ende erve met ovens, vier stuijvers aende voorschreve kerck, eenen Entvoghel ende noch penninghen Louvens, aen den heere van Rumpst, sonder meer, ende inghevalle naermaels bevonden werde

704. 191 4to

vromde met Bartholomeus De Clercq
 Den selven met Cornelis Bals van noch
 een ander Steijnen hujs ende eenen
 groote Boomgaert groot ontren son.
 Dagk wandt oock gestaen ende ghe.
 laghen binnen de voors. vrijheijt
 van Rumpst sende merckel. gecoming
 van wijlen Peeter Dablyn. dwelch
 bewoont mercken Ceulemans tultken
 syn selfs Erue in twee zijden als
 oostende west de merckel. oft
 sheeren Straet zijden ende
 Erue van michiel De Bruijn noorden
 ende noch een Cleyn Steijnen hujs
 neffens het voorgaende hujs oock
 sende merckel gestaen gecomen
 van voorn. Dablyn I'welch bewoont
 Jan Vereycken. tultchen s'heeren
 Straete in twee zijden ~~de~~
~~de~~ oost ende zijden syn selfs
 erue west ende noorden. Gelatt
 metten voorgaenden hujsde als
 blyckt inden voorgaenden Chejns
 boeck. fol. 53 v. 1to art. 2°. t'samen
 Chejns — — — — — J. J. P. Lowens
 i Coppen

Extracte getrocken vryttan
 & fchiffbuch der vryffte & der
 Rymptt"

f. 9 190 20

... zotten Cornelis Bach Bonstavik
 van Lände ende gheordijckede van
 van Rymptt van sijn fchiff fof,
 fchiffers ende fchallingen getrocken
 ende g'ordijckede fchiff binnen
 vryffte van Rymptt non moecht
 de vryffte fchiff vryffte vryffte be-
 midt comende in drij fchiffen alle
 oefft, vryffte, ende moerden, teggen
 & fchiffers fchiffers vryffte genodent
 de fchiffers ende in de fchiffers
 ende ten vryfften fchiffen fchiffen van
 & fchiffen vryfften vryfften vryfften
 & fchiffen vryfften vryfften vryfften
 vryfften van fchiffen vryfften fchiffen
 dat fchiffen fchiffen vryfften vryfften
 & fchiffen vryfften vryfften vryfften
 fchiffen vryfften vryfften vryfften
 fchiffen vryfften vryfften vryfften

— Ende g'ordijckede vryffte vryffte

Extract van de eigendommen van Corneel BALS getrokken volgens het cijnsboek van Rumst:

Extract getrocken uijten
cijnsboeck der vrijheijt van
Rumpst

1. Meester Cornelis Bals secretaris
2. van den lande en de heerlijkheden
3. van Rumpst van zijn huis, hof
4. schuren en de stallingen gestaan
5. ende gelegen in de binnen
6. vrijheidt van Rumpst aan de Markt
7. dewelk hij bewoond wezende
8. bemuurd komende in drij zijden als
9. oost, west en de noorden tegen
10. 's herenstrate eertijds genoemd
11. de Stadesstraat en de nu de Visserstraat
12. ende ten vierde zijde zuiden aan
13. huis met den boomgaarden wijlen
14. Peter Truydens toebehoort hebbende
15. gekomen van de erfgenamen Juffrouw,
16. Catharina Staes belast volgens
17. 't heren voorgaanden cijnsboek
18. folio 85 art. 1 verso

- zonder datum (is het bij de dood van Bals in 1628?)
- het is onduidelijk wie dit heeft opgemaakt.
- is het overgeschreven uit het cijnsboek van +/- 1600.
- het extract bestaat uit een bundel van 10 bladzijden quarto. (dit is het eerste blad)

Bijlage 4: Schematisch overzicht van de ons gekende eigenaars:

